

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmertetlen levelek csak ismert kezektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Égész évre - - - - - 10 ft - kr.
Fél-évre - - - - - 5 ft - kr.
Negyedévre - - - - - 2 ft 50 kr.
Egy hóra - - - - - 1 ft - kr.

Hirdetési díj:

Othasos petisor egyszeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. -
Nyitott 4 hasasos petisorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
ujdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen Szerda Junius 24.

121. szám.

INTELEM.

A vármegyék küldöttségeinek pécsi
fogadtatásánál a király ő felsége fontos
nyilatkozatot tett a közigazgatási reform
érdekében.

„Különösen örvendek — ugymond —
hogy a törvényhatóságok oly nagy szá-
mu küldöttei előtt tetszésemet nyilvání-
thatom a felett, hogy a közvélemény oly
helyes érzéssel bírálja a közigazgatás
nagy jelentőségét az állami és nemzeti
érdekek nézve és hogy a megyék,
törvényhatóságok tulnyomó része örömmel
néz a reform elé, mely, — ha a megyék
engedve a kor követelményeinek, kényel-
telenek lennének is némely megszeretett
jogok gyakorlatától megválni, — még nagy
és üdvöst ért enged a megyei életnek és
önkormányzatnak intézményeik és a köz-
jólét gendozására s mely reformtól ennek
folytán a nemzet méltán elvárja az or-
szág további felirágzását és erőteljes fej-
lődését. Bizom a törvényhozás bölcsessé-
gében, hogy e fontos kérdés megoldásá-
nál is a leghelyesebb utat fogja követni.“

A felség ritkán szokott ennyire
tartózkodás nélkül nyilatkozni egy épen
tárgyalás alatt levő kérdéstről. De ritkán
is akad kérdés, a mely az alaki befeje-
zés előtt, légyegileg oly elintézetnek
tekinthető, mint épen a közigazgatás ren-
dezésének ügye.

A királyi nyilatkozat köztudatu té-
nyeket konstátál. Mert tény, hogy az or-
szágos közvélemény kedvezően van han-
golva a reform iránt; tény továbbá, hogy
a megyék tulnyomó része az államosítás
mellett foglalt állást.

Tehát a küldöttségeknek adott vá-
lasz első része sem alaposágban, sem
határozottságban nem hagy fenn semmi
kivánni valót.

Kevésbé határozott azonban a nyi-
latkozat második fele, — az, a mely a
„törvényhozás bölcsességébe“ vetett bi-
zalmat fejezi ki.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Egy játszma billiard.

Írta: Daudet Alphonse.

Két nap óta tart az ütközet s a sereg
az egész éjt felszerelve, a zuhogó zápornak
kitéve, a szabadban töltötte, a katonák telje-
sen ki vannak merülve és mégis már három
óra óta állanak céltalanul lábbal tett fegyve-
rekkel az ut posványában, az átázott mezőn.

A fáradalmaktól s az átírasztott éjsz-
káktól kimerülve, átázott egyenruhájában egy-
máshoz dörzsölődnek, hogy egy kissé felmele-
gedve helyt állhassanak. Némelyik szomszédja
bornyujára támaszkodva állva is el-bolingat
és az álmos, merev arcok elárujják a kime-
rültséget, sőt még inkább a nélkülözéseket.

Sár és eső s egy szikra tűz sem, senkit
sem melegít fel forró leves. Fent az alacsony
szürke égből s köröskörül fenyegető ellenség.
Rettenetes kép.

Mi történt itt, miért állanak hadsorbán
e seregek? Az erdőre szegzett ágyúcsövek
valamint firkésznek ott s a háttérben álló mit-
raileusek mereven tekintenek a távolba.

Itt ütközött minden készülöben minden kö-
rülmény arra mutat. De miért nem csapnak
még össze? Mire várnak még?

Rendeletre várnak s a főhadiszállás
nem küld semmit.

De hiszen a főhadiszállás nincs távol.
Ott áll az XIII. Lajos stílyjében épült
szép kastély; vörös, az eső által megmosott
téglaí a szikla tetején a többi épület közül
kitűnik. Valóban fejedelmi szállás, mely
mélto arra, hogy Franciaország marschaljá-
nak hadiszállása legyen. Széles tőtés és a
kőkerítés között virágokkal beültetve, egész
a léposzetig terjed a friss gyp.

Ez a határozatlanság ép úgy indo-
lva van, mint az ország közvéleményére
vonatkozó kijelentés. Mert a képviselőház
kisebbsége, visszaélve jogaival, a köz-
gazgatási tárgyalás megrongálására törek-
szik. Magának a törvényjavaslatnak ugyan
mitsém árthat, mert a tulnyomó többség
nélkül sorakozik körülötte; de azért a
háznak kevesebb mint egynegyedét kite-
vő párt — daczára a harc biztos siker-
telenségének és daczára annak, hogy a
közhangulat részéről semmi támogatásra
nem számíthat — be akarja vinni a tör-
vényhozásba az obstrukciót, s ily módon
megakasztani, megbénítani a parlament
működését.

Leplezett intelem szól a királyi nyi-
latkozat erre vonatkozó szavaiból a füg-
getlenségi párthoz. Intelem, a melyet az
obstruálóknak figyelembe kellene venniük,
a saját érdekeikben is.

Ma még közönyös az ország a re-
form-vita elnyújtása miatt. Ma még ke-
fvesen érzik a hátrányokat, melyek az
agyonbeszélési kísérletből származnak.
Bár a szönyegen levő tárgy ki van már
merítve, — az időpazarlás nem eléggé
feltűnő még. Hanem, mihielyt azzá válnék,
mihielyt az ország érdeklődni kezdene a
vita tulterjengése iránt, s mihielyt ekként
tudatára jönné az anyagi kárnak és hát-
ramaradásnak a miket a szélsőbali üres
hecczelődés miatt szenved: bizonyára
rögtön reakció keletkeznék a szó-áradá-
sos ház falain kívül, s a függetlenségek
egyszer csak szemben találják magukat
a tiltakozó közvéleménnyel.

Bevárjuk-e azt? Még mélyebbre fog-
nak é süppedni ezen az ingoványos pozi-
ción, melyet több tüzzel, mint megfon-
tolással foglaltak el, s melynek tarthatat-
lanságáról már meggyőződhettek? Vagy
pedig ideje korán fölszedik a sátorfát és
valami tírhetően kieszel ürügygyel szé-
pen visszavonulnak a megvédhetlen véd-
bástyáktól?

Mindezek a kérdések inkább a szél-
söbál érdekeit érintik, mint a többségét,

mely egész nyugodtan tekinthet a közel
jövő eseményei elé. Legfeljebb a pártér-
deken kívül eső veszteségek és kedvet-
lenségek nyugtalaníthatják azokat, kik a
zavartalan előmenetelt, a békét és a par-
lamenti tekinélyt biztosítva, megóva sze-
retik látni. Hanem e hátrányok miatt is
a felelősség kizárólag a függetlenségi
pártot fogja terhelni, mindenki előtt.

Valóban sajtáságosan ferde helyzet
az, melybe a szélsőbál belelovagolta ma-
gát. Egyik oldalon az ország és a par-
lament többsége; másik oldalon egy vol-
taképpen csak nyolczvan főre tett képví-
selői csoport, melyet kivülről alig egyne-
hány megye és két-három sietősen ren-
dezett négyülés támogat, — kétséges
értékű lelkesedéssel. Es ez a csoport,
ily csekély támogatás mellett, fölkap a
Don Quichote Rosinatejára, kardot ránt
az egész világ ellen, — általános felfor-
dulással fenyeget és nagy lármával neki-
vágat az egész országnak, mint a boldog
emlékü spanyol lovag a szálmalomnak.

Vajjon ki lehet ebben a harcban a
vesztes? Vajjon ki félhetne ilyen táma-
dótlól?

Jó volna, ha a függetlenségi párt
idej n megszívlelné a hallgatag intelmet,
mely a királyi pécsi nyilatkozatában fog-
laltetik.

Országgyűlés.

Jun. 23

A képviselőház ma folytatta az osztrák-
magyar államvasut-társaság magyarországi
vonalainak megváltásáról szóló törvényjavaslat
tárgyalását.

Török Kálmán volt az első szónok, ki
kijelentette, hogy elvben helyesli a törvény-
javaslatot, de némely aggodalmaknak ndott
kifejezést.

Utánna Boross Béni szólalt fel a
javaslat mellett s kimutatta Török aggodalmai-
nak alaptalanságát. Kiváló szakértelemmel
beszél Boross a kormány vasuti politikájáról,
kiemelve azokat a nagy előnyöket, amelyek
ebből az országra hárulnak s kimutatta,
hogy mily érdekek követelik az osztrák-ma-
gyar államvasut-társaság magyar vonalainak

villog s arca a jó ételtől, a játéktól s talán
a groggtól fölhevülve, élénk piros.

Szárnyegédei tiszteletteljes távolba vo-
nultak el s nem tudnak bámulatukból maguk-
hoz térni, ha lökését megtette. Ha a Marschal
egy pontot csinált, mindegyik siet azt jelezni,
ha groggt akar inni, mindegyik boldog, ha
elkészítheti.

Csodálatos látvány a tollbokréták, a
vállrojtoknak ez az ide oda röpülése, a rend-
jelek s arany zsinórok tompa zöreje; ha pedig
a csarnokba tekintünk, ott a hivatalnokok,
testőrök betanult hajlongásait, az új egyen-
ruhák arany himzéseit látjuk, azt hisszük,
hogy a compiegni udvar ünneplésén vagyunk,
de hogy kijózanodjunk, elég egy tekintetet
vetnünk a moecos katonaköpenyegekre, —
melyeknek viselői ott lenn az uton, zimankós
esőben fagyoskodva, fogvaczogva, szomoruan
komor képet nyujtanak.

A Marschal ellenfele a játékban egy
fiatal, füzött, fodros haju, világos kesztyűs
törzskari százados. Nagyon ügyes billiard já-
tékos s Europa összes Marschalját meg-
verhetné abban, de ő érti, miként kell elől-
járójának megfelelő előnyt nyujtani: ő tő
rekszik, hogy ne nyerhessen, de arra is
ügyel, hogy ne veszítsen. Nemde reménytel-
jes tiszt?

Vigyázz magadra fiatal ember, szedd össze
magad! A Marschalnak 15-je, önnék csak
10-e van. Most azon fordul meg, hogy a já-
tékat így játssa végig akkor hivatásának
inkább eleget tett, mintha a többi között künn
állana a záporban, esinos egyenruháját ron-
gálva, az arany zsinóratot befekettitve s a
rendeletekre várva, melyek azonban késnek.
Ez a játszma valóban érdekes.

A golyók repülnek, a színek kicserélőd-
nek, az ütések oly erősek, hogy a posztó is
felmelegszik.

Egyszerre azonban egy ágyulövés vil-

lehető gyors államosítását. Beszédét általános
helyeslés kísérte.

Thaly Kálmán és Csatar Zsig-
mond a javaslat ellen, Istóczy Győző
pedig mellette beszéltek, sőt a kormány ja-
vaslata mellett foglaltak állás Kaas Ivor
báró és Polónyi Géza is. Érdekes volt,
hogy az ellenzéki szónokok kifogásait Poló-
nyi Géza azafotta a legerősebben, úgy, hogy
Thaly Kálmán kénytelen volt replikázni
neki.

A városok mozgalma.

Budapest, jun. 22.

A temesvári kiállítás alkalmára városi
kongresszust terveznek, melyen a városok kül-
döttei nyilatkoznának a városok közigazgatási
és önkormányzati reformja felől. Részünkről
minden mozgalomnak ösztönön örülünk, mely
a városi polgárság kebelébe érdeklődést visz
saját ügyei és érdekei iránt. E polgárságnak
eddig ugyanis a közöny és nem törődés volt
főhibája. Sajnálatos közönyt tanusított nem
csak saját érdekei, hanem azon nagy nemzeti
misszió iránt is, melylyel a városok mint
önkormányzati tényezők bírtak és különösen
birni fognak jövőre.

Mint a nemzeti kultúra és magyarosodás
gócypontjai kétségkívül nagy, szinte történelmi
jelentőségű érdemeket szereztek. Nem csak
azért, mert Budapest fővárossal élükön nagy
aidozatok árán magyar kultur intézményeket
teremtettek, hanem bámulatos rövid idő alatt
megmagyarosodtak, s asszimiláló erejüket már
is gyakorolják környezetükre, az illető vidé-
kekre. Minden város egy-egy szivója a magyar
nemzeti kulturának, egy hogy összes közle-
tünkben, a magyar parlamentaris állam leg-
újabb történetében nincs örvedesebb jelenség
a városok fejlődésénél és magyarságánál. Ez
képezi jövőnk s a magyar nemzeti állam meg-
valósulásának biztosítékát.

E sorok írója szinte valamennyi röpira-
tában és publicisztai munkájában fejtegette
ezt, kimutatta, hogy minden állam nemzeti
egységének kérdése a városokban dől el. Ha
a városok az egységes nemzeti kultúra zász-
láját lobogtatják, ott létre jön, ha még létre
nem jött az egységes nemzet, melynek alapja
az egységes nemzeti kultúra. És létre jön az
egységes állam, melynek alapja az egységes
nemzet.

Ha a városok más és más kultúra gócz-
pontjai lennének, ha a felvidéken hatalmas
tót, Erdélyben oláh városok volnának, hasz-
talan volna minden törekvésünk nemzeti és

lan meg s dörgésétől az ablak táblái is
megrezzennek. — Mindenki fölemelkedik s
türelmetlenül tekintenek egymásra.

Csak a Marschal áll nyugodt méltóság-
gal; ő nem látott, nem hallott semmit, az
asztalra támaszkodva épen egy hatalmas
rekusét akar köröskörül vinni. Ez az ő erős
oldala.

Ismét villámlások, mely folyton ismét-
lődik. Az ágyulövések is mindhamarabb ismét-
lődnek. A szárnyegédek rémülten futkosnak
az ablakhoz. Talán a poroszok támadnak.

— Tamadjon már, ööcö van a sor, szá-
zados ur, — szólott a Marschal, botját egy-
kedvűen kenve a krétával.

A törzskar magánkívül van bámulat-
tában. Mi Turenne, ki egy ágyutalpon
aludt el, ezen emberhez képest, ki az üt-
közet pillanatában ily nyugodtan áll bil-
liard-asztala előtt. De a láрма mind hatal-
masabb lesz. Az ágyu gérmei a mitrail-
leusok ropogásai, a peloton tűz dübörgése
követik.

Vörös lángoszlop, fekete füsttől környez-
ve emelkedik a gyepről, az egész park mintha
lángokba lenne borulva.

A megijedt pávák és fázának rémesen
kiáltoznak k-treczükben, az arab paripák
pedig puskaport szagolva, ijedten ágaskodnak
istállójukban. A főhadiszállás megelevenül.
Sürgönyök sürgönyök után érkeznek s a
küldönczök tajtékzó paripájukon egymást vált-
ják föl.

A Marschallal nem lehet most beszélni,
hisz mondtam már, hogy játékában ne hábor-
gassák.

— Önön van a sor, százados ur!

De a százados ur nagyon szórakozott,
bizony hát ő még fiatal! És még elveszti
fejét annyira, hogy három dobáson at ki
sem adva kezéből a botot, már majdnem
megnyerte a játszmat. A Marschal dübe jó

állami egységünk megszilárdítására és további kifejtésére. Kikerülhetlenül Ausztria sorsára jutnánk, hol a kulturai szakadás különböző góczpontjai által megteremtette a nemzeti szétválást, s ez által azon állapotot, mely a föld-rálmusra vezet.

Ezen, nem csak magyar, hanem monarchiai szempontból is szerencsétlen sorstól megment bennünket városaink magyarsága, melyek ekképp a nemzeti politika első rangu tényezőivé lettek, míg alig fél század előtt vagy nem voltak kulturai központok, s így mi hatással sem bírtak, vagy pedig idegen kultúra góczait képezték. Ezen átalakulás a nemzeti erőben és tényezőben nem nyert megfelelő kifejezést az ország politikai kormányzatában. Nem különös az, hogy bár városaink lakossága 1848 óta megkétszereződött, kulturájuk kiszámíthatatlan mérvben emelkedett, városaink még is úgy az önkormányzat, mint a parlament képviselői tekintetében a régi alapon maradtak.

A magyar politika súlypontja nem csak a megyékben és ezek társadalmán foglalt tovább is helyet, ami egyébiránt természetes, hanem a városok, a nemzeti politika ez első rangu tényezői, mint politikai és társadalmi taktorok szinte nullifikálva voltak. Ennek első sorban maga a városi polgárság volt oka: mert a politikai és társadalmi szintéren csak az érvényesül, a ki ha van hozzá jogcíme érvényesülni akar. Polgárságunknak jogcíme megvolt, de félre vonult, nem ismerte föl, hogy érdekeiről küzdve, küzd egyszersmind a nemzeti érdekekért. Keveset törődött a parlamenti választásokkal, pedig a pártkereteket nem rombolta volna le a nemzeti érdekekkel kapcsolatos városi érdekek előtérbe állítása. Önkormányzati szellemének kifejtésében sem mutatott túlságos buzgalmat, úgy, hogy e tekintetben még Budapest főváros ellen is sok jogos panaszokat lehet felsorolni.

Az autonómia sorsa pedig jövőre a városokban fog eldőlni, a mi nagyon természetes, mert a város, illetőleg község a helyi önkormányzat valódi organuma. Nagyobb területek, mint nálunk a megye vagy másutt a tartomány, mindig csak a politikai önkormányzat képesek voltak gyakorolni a helyi autonómiát. A tartományi rendszerrel azért bukott el mindenütt már a középkorban a helyi önkormányzat a vidéken, ellenben mindenütt megmaradt, vagy kifejlődött a városokban. A megyei municipiumok nálunk is csak addig bírtak erős egyéni élettel, míg a politikai önkormányzat a kezükben volt; a 48-ki alkotmányváltoztatás óta lehánytatott, az önkormányzati szellem összeesugorodott bennünk, az egész megyei autonómia szinte csak a tisztviselők választására szorítkozott.

A választási rendszer megszüntetésétől, s általában a szőnyegen levő megyei reformtól remélhető, hogy az önkormányzati szellem a megyékben is újra föléled; a valódi önkormányzat kibontására azonban különösen a városok vannak hivatva.

Ezért a közel jövőben el fog érkezni annak ideje, hogy a városi polgárság nyilatkozzék, miképp óhajta a városi önkormányzat reformját. Ily nyilatkozatra, s általában a városi kérdés megvitatására szükség lesz azért is, hogy a polgárság ekképp megmutatja érdeklődését, s nem ostrom, hanem meggyőzés gyanánt fogadja a törvényhozástól a reformot. De szükség lesz főleg azért, hogy a kormány, mely a városi reform kérdését tanulmányozza, értesüljön a polgárság óhajairól. Egyáltalán hadd nyilatkozzék azon szellem, mely a városokban lakik.

Férfias arozán a meglepetés, a harag sugárzik.

E pillanatban habos lován ott terem egy vágató küldöncz s az udvar közepén összerögy a ló és vitéz.

Sárral borítva rohan most elő a Marschal egyik hadsegéde, az őrt álló katonát eltaszítja utjából s egy iramodással a lépcsőn terem s kétség esetten hívja a Marschalt. Őt is érdeme szerint fogadják. Dühében alig szuszogva, vörösen, mint egy pulyka kakas jelenik meg az ablakon a Marschal, kezében a biliárdbot s fogvazogva ordítja:

— Mi az? Mit akar, hát nem áll már künn az őrt?

— De kérem, tábornagy ur...

— Jól van. Rögön! Várjanak rendelkezéimre. Ördög pokol! — S hevesen becsapja az ablaktáblákat.

Lenn még mindig várják rendelkezéit.

A szél arcunkba fújja a szelet s a golyókat is. Egész dandárokat kartácsolnak össze, míg a többiek hasztalanul vesztgelnek. Kezükben a fegyver s nem tudják, mire várnak még. Itt már nincs semmi.

Parancsot várnak, de mivel a halálhoz nincsen szükség semmiféle különös parancsra, a szegények századonként hullanak a bokrok közé s az árokba, utolsó tekintetüket is a nagyszerű kastélyra vetve.

Még a földön is szétszakitatnak a robbanó gránátok által s nyílt sebeikből zajtalanul folyik fenséges vérük Franciaországért. Fenn a játéktérben is nagy az izdadság. A Marschal újra előnyben van néhány ponttal, de a kis kapitány védelmezi magát, mint egy oroszian, 17, 18, 19. Alig van idő a marózáshoz. S a csatazaj folyton közeledik.

A Marschal még csak egy ütéstért játszik s a lövegek már a parkba is érnek. Most egy bomba egyszerre a tő közepébe talált s szétzpattan: egy hatyru rémülten uszika

A kérdés csak az: vajon opportunus-e a városi kérdésnek a megyei reform kérdésével való parallel megvitatása? Junius és júliu-ban lesz a leghevesebb küzdelem a megyei kérdésben; az egész ország figyelmét a parlamenti viták fogják igénybe venni azon javaslat felett, mely kizárólag a megyéiről szól, s a közigazgatási bizottság a városokat érdeklő egyetlen vonatkozását is kizárta, nem akarva a megyei kérdést a városival komplikálni. Amikor pedig a városok nyilatkozni fognak, akkor az egész országnak oda kell figyelnie; sőt akkor a közvéleménynek csak a városok kérdésével kell foglalkoznia.

Nem egy kaszt, egy most felnövekvő társadalmi osztály érdekeiről lesz ekkor szó; osztály- és kaszterdekek vitája kell, hogy kizárva legyen a magyar közérdekből; a városi kérdés vitájának alkalmából sző lesz az önkormányzat legfőbb kérdésein kívül a magyar nemzeti politikáról.

A közvetlen következő hónapok tehát a városi kérdés fölvetelére nem igen alkalmasak. Nézetünk szerint ez akkora való, midőn a megyei reform kérdése már megszünt foglalkoztatni a közvéleményt. Es attól sem kell tartani, hogy az időből kifogynak a városok. A városi reform kérdésével a jelen országgyűlés közvetlenül nem fog foglalkozni, miután idevonatkozólag törvényjavaslat nem kerül elője; sőt előreláthatólag a jövő év is elmulik anélkül, hogy a városok kérdése a parlamenti napirendjére kerülne. Mert az új országgyűlés csak őszre jön össze, mikor a költségvetés és a delegációk fogják igénybe venni idejét. Ekképp tehát 1893. eleje előtt a városi és községi reform aligha kerülhet a törvény hozás elé, s így nem forog fenn parancsoló szükség, hogy a városok kérdése alkalmatlan időben vessenek napirendre. Ennek dacára semmi kifogásunk nincs az ellen, ha a városok már ez időszert megkezdik egymással való érintkezéseket. — Ez azonban inkább csak előleges tanácskozás lehet, mint a valódi akció, melynek ideje a megyei reform vitája után érkezik el és tetőpontját a parlamenti választások alkalmával éri el, midőn a városok, a pártkeretek tiszteletben tartása mellett, már érvényesítik szavazatuk által a városi szempontokat is. Sőt ha komoly akciókat akarnak, érvényesíteniük kell.

Bekics Gusztáv.

Napi hírek. Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az ígató kincst. hivatal és az irattár a felelősek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 órá között; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 órá között.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit-fürdő” nagytérben.

Junius 27. Kovácsok nyári táncvizsgálma a „Margit-fürdő” díszteremben.

Junius 28. Iparoskör júniálisa a „Margit-fürdő”-ben.

Junius 28. Lódiájazás a nagytérben.

Julius 4. Honvéd örmesterek bálja a „Margit-fürdő” díszteremben.

— Megint tűzveszedelem az István malomban. Az István malmot tegnap megint komoly veszedelem fenyegette. Este fél hét óra tájban mikor a munkások fél órával

partoak, míg piros vére megfesti hófehér tolatzatát. Ez volt az utolsó ágyulövés.

Most egyszerre csend lesz. Csak az eső permetezik a park nyárfái fölött, lenn tempa dübörgés, s a meglágyult utakak zaj hallatszik, mint egy hazasiót csorda tapogása.

A hadsereg megfutamodott, de a Marschal megnyerte a játszmát.

Éjfélkor.*

(Hangulat.)

Csend. Mintha kihalt volna az egész világ körülöttem. A mozgalmal nappal felváltotta a néma éjszaka. Lámpám fénye bevilágítja a papírt s a hogy a tollat kezemben tartom, látom, hogy árnyéka a papíron sokkal vastagabb. Innen van hát, hogy míg a papírra vetjük gondolatainkat: veszítnek finomságukból, élükből, eredetiségükkel, megsorbulnak, ellapulnak szinte? . . .

Hűvös van. Metsző szél sivit. Fejem forró. Mint tüzes kobóban, egymást kergetik a gondolatok benne. Csak egyet foghatnék meg közülük, úgy, ahogy az alkotó odavetette; ezírá cizcomaja nélkül a képeletnek, mely rögön mellé telepedik és kísérete nélkül az ezarnyi mellékgondolatoknak! Ha úgy lehetne papírra dojni, mint ahogy megszületett, a gondolatot: vajjon volna-e benne erő és hatalom; tudna-e magával ragadni mélységével és égetni, kinezni forrón. hidegen, váltakozva? . . .

Ugy ver a szívem. Miért? Ki jutott eszembe? Bohóság! Hát okvetlenül eszembe kellett valakinek jutnia, hogy a szívem hangosabban dobogjon? Ez az ostoba hussdarab, amelytől oly sok függ, amely nyomorult rabszolga gyanánt sokszor oly szívesen odadobná magát,

*) A „Hét” legújabb számából.

ezelőtt felváltották egymást, ugyanazon időben, mint a mikor két héttel ezelőtt a magyar tűz keletkezett, a már működésben lévő ó malom második emeletén füst szagot vettek észre Tóth János és egy másik munkás. — Figyelmesen körül néztek; csakugyan jó másfél méternyi magasban és vékony deszkából készült védő csatorna közelében a deszkán épen akkor keletkező lángot vettek észre — Rémülve lármázták fel a malmot egy Vasas nevű tüzoltó háti fecskendővel, mielőtt a tűz erőt vehetett volna, elloccsolták a lángot. — Így idejében — elejét vették egy újabb — borzasztó — katasztrófának. — E deszkából jövő hajtó szijjak vezetetlenek a malom emeleteire. A tűz olyan helyen keletkezett másfél méter magasságban, ahová égő gyufa, tüzszikra nem eshetik; de annak a lehetősége is ki van zárva, hogy a tüzet dörzsölés okozta volna. Az az erős föltevés merült fel tehát, hogy szándékos gyújtogatás történt. A malomban valószínűleg a munkások között valamelyik pyromaniában szenvedő vagy aljas bosszúból akar valamelyik a malom társulatnak, munkás társainak, a városnak, sőt többeknek is kiszámíthatatlan kárt okozni. — A körülményekből az a gyanu, hogy a raktár is szándékos gyújtogatásnak lett áldozata; most ugyanaz a gonosz szándék a malmot akarta rommá, hamuvá tenni. A tűz híre az algépész a malom működését azonnal beállította; a munkások az egész telepen megkétszereztek az éberséget, átku taktak mindent, nem rajlik el újabb veszély valahol. — Az igazgatóság is legerélyesebb óvintézkedések és nyomozások iránt tétetett intézkedést. A raktár égésből eredő kár megterítésre vonatkozólag a biztosító intézetek még nem készültek a liquidációval. — A buza, liszt anyagot 15000 forintért értékesítették.

— Az új királyi ügyész, dr. Kósa Zsigmond Debreczenbe érkezett és átvette hivatala vezetését.

— Erettségi vizsga. A debreczeni évref. főgimnasiunban ma kezdődnek meg az érettségi szóbeli vizsgálatok, melyeknél a kormányt dr. L. Á. C. Gyula kolozsvári egyetemi tudós tanár képviseli, a bizottság, elnöke Tóth Sámuel egyh. kerületi főjegyző, theol. tanár.

— A ki nem tud meghalni. Tornyai Gáborné, Madarász Julianna csinos kis menyecske Szoboszlón, a kin a legények szeme is sokszor megakadt; fiatal is még, mindössze 21 éves. Mégis megessett rajta a szép asszonyt méltán elkeserítő eset, hogy a férje alánál egy jóval idősebb, csunya menyecskével szőtt szerelmes viszonyt, ötlet pedig törvényes hitetársát elkergette. E miatt bujában a boldogtalan asszonyka gyufaodlatot ivott, de hányási ingeren kívül egyéb következménye nem volt a kénés folyadéknak. Azután bejött Debreczenbe, ahol szolgálatba állott. Itt sem volt maradása. Otthagytta helyét és elindult vasárnap este a Józsa. Az éjjelt egy utzáli árokban töltötte sírás-rívás között. Újabb öngyilkosságra készült, kötőjét széttépte, abból kötelet font s azzal felakasztotta magát egy fűzfára. Józsa csirke-tojás kofák jöttek épen

akár összetörve is, valamely üres fejű lány lábai elé: ez a szív? Vagy az-e, mely hódolatszerű imádatlalt, perzselő lángtól emészte, dobog szüntelen egy lányért, ki azt sem tudja talán, hogy létezik ez a hus-darab a világon és ékes ruhába bujtatva, regényeket olvas és dobol az ablakon, ha egy csinos tiszt meggy arra?

Hamarjában nem tudom. A szív bolond portéka. Nem hagyja korlátozni magát. Nagyobb ur az észnél, letiporja az akaratot, kordába szorítja a kedélyt, zsarnok módjára lenyűgözi a lelket, megöl mindent és uralkodik fékezhetlenül. Mint valud rohó ár, pusztít szenvedélyesen s nem törődik avval, hogy nem csak mást, magát is elveszti. S mikor kiég, mint a vulkán, akkor összetörve, megroskadva saját sebeiben, szenved fájdalomában s megérzi egész valónk, egész mivoltunk a megrázó hatást.

Mikor hallgassunk az észre, mikor a szívre? Adjatok ezer tanácsot: nem fogadhatom el. Az egyik mindig odolalodik a másik mellé; letaszítani iparkodik amant s a ki erősebb, az győz. Mindkettő erős: szenved az ember, a ki nem tud uralkodni fölöttük. Az okosak azt mondják; jobb, ha az ész uralkodik. Láttatok már okos szerelmezt? Én nem.

Menjünk a magasba, onnan sokat láhatunk, mit lent észre sem veszünk. Látnak az aiant elhaladókat. Futnak a kenyer után izzadva, üzve, sietve. Egyik alig talál száraz kenyeret. A másik kényelmesen pihen puha pamlagán és őbe hull a kalács. Amaz dolgozik. Ez pihen, lustálkodik. Hol itt az egyenlőség?

Beszéltetek szociálizmusról, ha láttok vézna arczu rongyos embert, a ki mohó szemmel nézi a ragyogó kirakat-ablakon át a jó

Debreczenbe, a kik észrevették a fán csüngő menyecskét és levágták, mielőtt meghalt volna. Észmeletre dörzsölték és behozták a városba a haláltól másodsor is megmenekült asszonyt.

— A barom vásártér berendezése ma hirdeti meg a városi tanács az árlejést, melyet jun. 30-án tartanak meg. — A kiki tási ár 8648 frt. — A hortobágyi államvásártér berendezését a gazdasági bizottság költségmérlésből nem ajánlja. — Holott a gazdasági bizottság nézve egy rendezett vásártér felettel sok előnnyel kínálkozik a Hortobágyon. Reménylik is, hogy a tanács és a közgyűlés még a bizottság furcsa véleményével szemben is felállítja ezt a vásártér.

— Vakmerő rablói kosság híret halljuk lapunk zártakor. A h-sámsoui natáron úsmereletlen egyén megölte egy fiút, aki egy félkenyeret vitt magával. — A gyilkos, talán valamely éhes csavargó, a kenyeret magához vevén, elmenekült. Bővebb részletek hiányoznak.

— Szabolcska Mihály e hét végén, szombaton délután szüleivel vissza jön Debreczenbe, hogy a Csokonai kör kiadásában megjelenő költeményeit a körnek bemutassa és sajtó alá rendezze.

— A szovátiai perének. Debreczen városával perének egy olyan régi ügyet emleget már háromszor elveszített minden fórumon; perének úgy, hogy az alperes még eddig hivatalosan semmit sem tud a perüjtásról. Szegény, félrevezetett, elámitott szovátiak! A kik fizetni fognak megint néhány száz forintot, a fiskálisnak, azután megint keserűen csalódnak az igazság keresésében. Egy földesi ismerősünk furcsa adatokat beszélt nekünk erről a peréről. A szovát volt urberek valamiképp rábukkantak egy vállalkozó szellemű ügyvédre, aki kész volt a szovát sisifusi követ újra tovább görgetni, vagy talán megfordítva, az ambiciozus ügyvéd fedezte föl a szovátiai baját és felbiztatta őket, hogy ő kikeresi nekik az igazságot. Elég az hozzá, hogy a szovátiai fejenként öt hold prima földet követeltek vissza Debreczen városától. — Miért nem hatot? Biztatta őket az új ügyvéd. — No hát hát hatot követelünk; egyeztek bele a szovátiai. Ezer négyszáz forint ügyvédi honoráriumot költött ki magának az ügyvéd. Hétszázát azonnal kikeltett fizetni, amit nem csekély megerőltetéssel gyűjtötték össze a volt urberek. De hát szívesen adták elteve a jöreménységgel, amelynek rózsaszínű fényében egyszerre két ezer hold kitűnő föld új birtokosainak képzelték el magokat. — Mikor a második hétszáz forintért jövek, azt úgy vehetik kegyelmeiket, mintha már a hátam mögött állana az inzellerek. Rzzel nyugtázta a honorárium első részletét az ügyvéd ur. A mult hetekben csakugyan megjelent közöttük a második hétszáz forintért is; a szovátiai összeszedték ez is, mert hát már olybá vették a dolgot, mintha a mérnökök is megindultak volna Szovátra, hogy kihatásák Debreczen birtokából a szovátiai jussát. — Ilyen mérnökök ugyan még nem jelentek meg Szovátra, bizonyos, hogy nem is jelennek meg soha; hanem a multkor kiua járt Debreczen városának egy deputációja, avégből, hogy visszafoglalja azt a párszáz hold földet, amit a szovátiai a város birtokából elszántogattak. Földesi ismerősünk beszélt, hogy az ügyvéd ur, mikor ezt hallotta, ráförmedt a gyáva felperesekre: miért nem kergették kendek haza a debreczenieket? Hiszen az a föld is a kendeké. Így történt-e ez, arról jót nem állhatunk. Csak fölemlítjük, mint a vidéken szétiben beszélt hirt. A szovátiai a papjukra is hara-

ennivalókat. Zárjátok el, ha nem tud eléggé uralkodni magán és ennivalót lop, hogy a gyermeke meg ne halljon éhen. Adtok-e neki enni? Adtok-e munkát? Ti nagy urak, kik pártoljátok a művészetet és lelkesedtek egy új gép feltalálásán: nem adnátok pár fillért annak a nyomorult munkásnak, akit kiűtött a gép a dologból, a kenyérből?

Magasból többet látnak. De nem látjuk a nyomort, mely mint csuszó mészó fereg, terjeszkedik az alsó rétegekben. Bűzös, omlatag vi-kót, ahol nincs ruha és kenyér. . . Eh, hiszen minden jótékony egyetnek szép alapítóje van. Mit akartok többet? . . .

Orrával turja a földet a szegény. Megkopaszodik, mire diplomát kap. Akkor aztán leülhet másni, vagy ha jobb dolga akad mehet bankszolgának. Van protekció? Jer kinevezünk. Kvalifikáció? Bah, hisz az olyan ma, mint a név. Mindenkinen van. aki nem született jól, ne éljen: Nem kell proletár és — elegen vagyunk.

Ha ezt Széchenyi István hallhatná.

Egy eltévedt éji lepke száll papiromra. A bamba elmájoja a sorokat. Jobb volna tán, ha nem is látná őket senki. Éjjel van. Sötét, borús éjjel. Csillagtalán, hallgató éjszaka. — Bebutvak a csillagok is. Ilyenkor eltűnik a vigkedél — s bár nem egy helyen vidám korhelyek muzsikája járja — előlép a komoly gond. Nagy léptekkel balad s nem néz maga után. Nem látja, milyen nagy az árnyéka.

Lehet, hogy ez árnyék igen sötét, igen nagy. De ki tehet róla, ha a nappal minden kitél el vonja ez a czudar gyomor, mely kenyeret kér. S ki tehet róla, ha az éjszaka oly sötét; oly kietlenül, szomoruan sötét!

Adorján Ármin.

gudtak. I
bérbeadó
szovátiai
— De m
tisztelőt
A jegyző
nek. Me
megelőg
zott a j
Budapest
tőri a f
— Elve
masan a
csak a f
gépgyár
—
sége he
a Malor
felett. A
védelmi
kis had
megjele
lyén, s
kihírde
gatta l
lika gy
adott k
rágzás
melyre
Ö felsz
nyí és
Fiumét
reggel
grót, a
gárme
az ang
A kir
gyény
éjzeny
küldöt
angol
tisztel

zeni
a Szil
táncz
két
Szedl
rinost
kezty
urak
Kedz
nette
Rác
bizot

szin
mási
tarta
megt

resk
volz
Lipe
Füre
Mad
tend
elm
évre

szin
koll
szet
rich
8—

val
dö
szé
há
16
lit

M
ha
u
ó
é
e
v
s
f
e

2
7
1

2
7
1

2
7
1

2
7
1

2
7
1

2
7
1

Műtárgyakat kedvelőknek
figyelmébe!

A gróf Bethlen Mikó Róza
hagyatékához tartozó

OLAJFESTMÉNYEK,

régi s díszfárgyak,
s műbeesésel bíró
butorok

fognak
f. hó 26 d. e. 9 órakor
czegléd-utcán 2597 sz. a.
bírói uton elővereztetni.

Elvesztett és elgyengült
fénflerő

ngymint a kicsapongás minden utóbaja, mag
kiömlés, titkos ifjúkori bűnök és idegrázkó
dások stb. csakis a főtörzs orvos Dr. Müller
féle világhírű üdítőszerrel által gyógyítottak
legrövidebb idő alatt, Ara pontos hasznalati
utasítással együtt frt. 3.10 postán 25 krral
több Egyedül csakis „St. Georgs-Apotheke
Bécs, V. ker Wimmergasse 33 sz. által kap
ható, a hová az írásbeli megrendelések inté
zendők. (e)

282

1891.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. j. bíróságnak
8349/1891. P. számú végzése folytán
közhierré tételük, miszerint Nemes Kálmán
ügyvéd, mint kiskorú Zelizy Szeréna
gyámja részére, Sinay Károly, mika-
péres lakostól 240 frt tőke, ennek ese-
dékes 6% kamatai, és eddig összesen 58
frt 52 kr. perköltség erejéig bíróság le-
foglalt és 400 frt névértékű regále kár-
talanítási szelvények 1891. évi július hó
4-én délután 3 órakor kezdetét veendő
és a debreczeni kir. járásbírói tárgya-
lási termében megtartandó nyilvános bírói
árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali
kézpénzfizetés mellett, szükség esetén
névértéken alól is, el fognak adatni.

Debreczen, 1891. évi július hó 21.

Török Péter
bírói kiküldött.

Csodaszerű a siker.

Szeplő, tisztátalan arczszin, sárga folt stb.
bizton eltűnik a Bergmann és Társa, Drezda

Bergmann liliumtejszappan

napontai használat után.
Kapható 45 krért Dr. Rothschnek V.
Emil gyógyszerárában.

Kunz József és Társa

Budapest, DEBRECZEN, N.-Várad,
KISTEMPLOM-BAZÁR.

FRANCZIA BATIST

előnyös bevásárlás folytán rendkívüli olcsó

Leszállított áron,

KIHÁZASITÁSI KELENGYE

teljes kiállításai,
vászon kész fehérnemű, divat, rövidáru,

BUTOR SZÖVET, SZÖNYEG,

függöny, ágy és asztalterítő.

paplan és matrác raktár

dus választékban, jutányosan szabott
árak mellett.

L Y N O L E U M. (parafa szőnyeg)

bizományi raktár

gyári áron.

Pike, triko, plüs

nyári paplanok

és mindenféle

FÜRDŐCZIKKEK.

Leszállított árok.

Atyámtól által vett

üveg porcellán

és

konyha berendezési

üzletben tulhalmozott raktár miatt az összes

asztali thea, kávé, mocca készleteket

függő lámpákat, fa és bádóg tálcákat,

virág vázákat, diszkorsókat,

A mai naptól

leszállított gyári árokon

szolgálom.

Tisztelettel

ifj. Pájer József.

Tulhalmozott áruraktáram miatt

elhatároztam magamat, hogy áruimat, u. m.

Vásznakat, zefreket, kávésterítőkötet, fekete és színes selyem kendőket,

nap és esernyőket,

különösen

férfi kalapokat, nyakkendőket,

férfi, női és gyermek cipőket, házi cipőket és papucsokat,

bőröndöket, fehérneműket, férfi és női ingeket,

háló pongyolákat, kész színes lenyelkéket és kötényeket, finom nyári trikókat,

NŐI és GYERMEK HARISNYÁKAT,

diszárak, tajtékpipák, zsebkések, zsebtárczák, nagy pénzes erszények

és nagyon sok itt fel nem sorolható

férfi és női ozikkeket

olcsó árok mellett

bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Az árakat oly annyira leszállítottam, hogy

teljesen gyári árakat számítok

és így helyben csakis nálam vásárolható legolcsóbban.

Szíves tömeges partfogást kér mély tisztelettel

SCHÖNBERGER VILMOS

DEBRECZEN, a városháza alatt.

○○○○○○○○○○

Kardos Lászlónál

czegléd utca.

Kaphatók legnagyobb választékban

teher és színes nyári

Piké, Triko és Plüch

paplanok,

fürdő köpenyek, ruhák,

dörzstörülközők,

nyári mosó

női ruhaszövetek.

○○○○○○○○○○

~~~~~

A nyári táncmulatságokra

Szabó Lajos fiai

czégnél

nagy választékban kaphatók

Francia Bafiszok,

Zephirek és atlas Satin.

gyapjú Voile-ok,

Cretonok

olcsó, szabott árakban.

~~~~~

Jéghidegviz a „Margit fürdőben“

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni,
hogy fürdőintézetemet a legújabb vívmányu hidegviz szivattyu-
tyuval szereltem fel és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy

ZUHANY TERMEMET

Jéghidegségű zuhanyokkal és a hidegviz Bazint is jéghideg-
vizzel láthatom el.

Gőzfürdő jegy a pénztárnál . . . . . 60 kr.

Helyi vonaton váltva, jövet-menetjeggyel 65 kr.

Zuhany-jegy a pénztárnál . . . . . 30 kr.

Helyi vonaton váltva jövet-menet jeggyel 44 kr.

A nagyérdemű közönség tömeges látogatását kéri
tisztelettel

a tulajdonos.

Legjobb asztali- és üdítőital.

Hazánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS.

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfel-
sőbb körökben is.

Ő fensége József főherczeg

asztalán rendes italul szolgál.

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is
ép úgy mint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeserva-
tív gyógyszernek bizonyult. — Mindazon tisztelt fogyasztóknak, kik ezen ásványvizet
akár borral, gyógycélokra, vagy tisztán mint asztalvizet előszeretettel használják
kérjük azt rövidtve

ÁGNES

forrás néven kiszolgáltató. — A nagyérdemű közönségnek ásványvizünket szíves jo
indulatába ajánlva, maradtunk teljes tisztelettel az ÁGNES-forrás
kutkezelősége Mohán.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában, fűszerkeres-
kedésében és vendéglőjében kapható. — Országos főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. és szerb. kir.
udv. ásványviz-szállító-
nál. BUDAPEST, Erzsé-
bet tér 8. sz.

AZ ÁGNES-FORRÁS KÜLÖNÖS ELŐNYEI:
Gazdag szén-savtartalmu. — A bornak színe nem változtatja.
Természetes ízét kellemessé teszi,
a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer“ előnyös szolgál-
tot tesz.

Legjobb asztali- és üdítőital.